

● **BLAGOVNI TRANSPORTNI CENTER USTANOVITELJ CARINSKE CONE V LJUBLJANI**

Spodbuda izvozu

Zamisel o ustanovitvi carinskih con tudi na celini, ne le v lukah in rečnih pristaniščih, je stara že kar petnajst let, vendar vse do leta 1984, ko je ZIS pripravil predlog zakona o carinskih conah in zakona o posebnih pogojih za opravljanje zunanjetrgovinskega prometa v teh conah, ni zaživela. Uvajanje teh con ima svoje zagovornike in nasprotnike. Tisti, ki so ZA, pravijo, da bi se tako lažje vključevali v mednarodne blagovne tokove, medtem ko druga stran trdi, da bi to nekaterim prinašalo preveč ugodnosti.

Kljub za zdaj še ne popolnoma jasnemu položaju — v najboljšem primeru je pričakovati, da bo zakon sprejet v drugi polovici prihodnjega leta — se v Blagovnem transportnem centru že pripravljajo na to možnost. V občinskih in mestnih dokumentih so prav oni zapisali kot ustanovitelji carinske cone v našem mestu, saj za to izpolnjujejo vse pogoje. V ta namen imajo že rezerviranih 15 hektarov površine v industrijski coni MP-3 ob Letališki cesti, če pa bi bilo potrebno, bi to dejavnost lahko opravljali tudi na prostoru, kjer so sedaj.

V Jugoslaviji imamo zdaj vsega skupaj devet carinskih con — osem ob Jadranu, eno pa v luci Beograd —, vendar ne izpol-

njujejo pričakovanj. V prihodnje naj bi bilo to urejeno tako, da ozdi, ki bi v carinskih conah opravljali svojo dejavnost za izvoz, ne bi plačevali carine in drugih uvoznih dajatev za opremo in rezervne dele, surovine, reprodukcijski ter potrošni

material in pogonsko gorivo. Tako bi carinske cone res spodbujale izvoz blaga in storitev. V razvitem svetu gre menda prek carinskih con okoli 20 odstotkov mednarodne menjave.

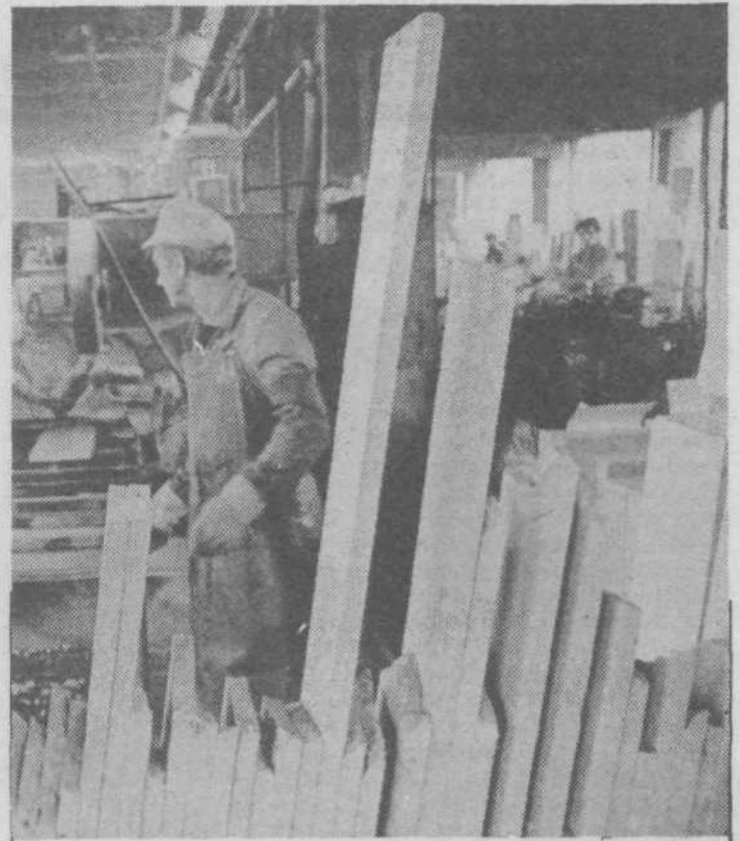
Delovna organizacija Blagovni transportni center bi v tej carinski coni opravljala vse tiste dejavnosti, ki jih sicer že sedaj, to je razkladanje, nakladanje, prekladanje in skladiščenje blaga, po kupčevi želji pa blago tudi sortirajo, zaznamujejo, merijo, pripravljajo vzorce in podobno. Obenem še urejajo, varujejo in vzdržujejo okolje. Pri-

zadevajo si za pridobitev zunanjetrgovinske registracije, tako da bi lahko neposredno sodelovali pri izvozu in uvozu.

Blagovni transportni center je 150 delovnih organizacijam (ne le ljubljanskim, temveč tudi gorenjskim, dolenskim, zasavskim, belokranjskim in notranjskim) poslal informacijo o tej novi možnosti. Kot je bilo pričakovati, konkretnih odgovorov ni bilo. Pa je razumljivo, saj je vsa stvar za zdaj videti še precej odmaknjena; moti tudi to, da še niso znani vsi, zlasti pa finančni pogoji gospodarjenja v taki coni. Vendar pa ponekod že resno razmišljajo o tem, tako na primer v Koliški, Kemični tovarni Moste Protektor, Iskri Delti, Kartonažni tovarni, Klimatu, če naštejemo le nekaj takih, ki so že ali pa še bodo prišle v našo občino.

V Blagovnem transportnem centru se zavedajo, da bo ta nalozba zanje velik zalogaj. Računajo v glavnem na svoja in bančna sredstva (prizadevajo si za vključitev v planske dokumente Ljubljanske banke glede izvozno usmerjenih investicij), del denarja pa naj bi prispevali tudi tisti, ki bodo zainteresirani za dejavnost v carinski coni. V izdelavi imajo že projekt za industrijski tir, cesto in komunalne objekte ter za skladiščno halo univerzalnega tipa.

DARJAN JUVAN

V predlogu dogovora o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1986-1990 delovna organizacija Mineral načrtuje, da bo postopoma zamenjala zastarele in iztrošene stroje, prekrila del prostora med proizvodnima halama, zgradila deponijo peska ter uredila dokumentacijo ogrevalnih naprav in toplotne postaje s priključkom. Posnetek je iz oddelka za končno obdelavo marmornih plošč (Foto: Dušan Gerlica)

● **Iz glasil delovnih organizacij**

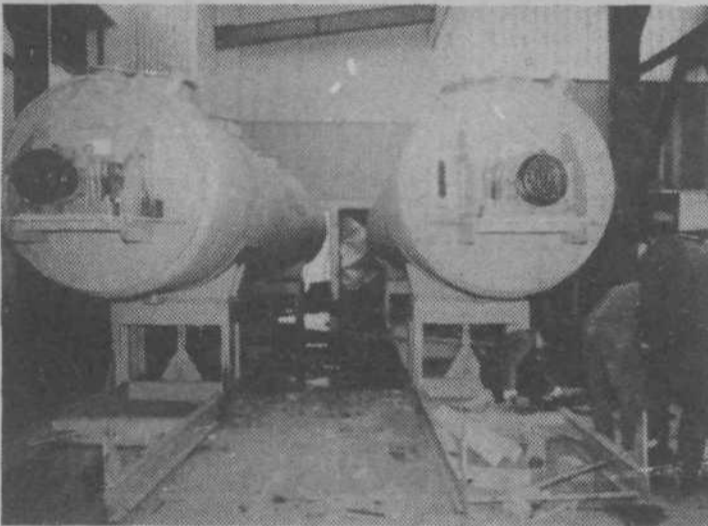
V mini blazinasti embalaži, v podobni kot je gorčica, je kamniška Eta pred kratkim dala na trg tudi sok limone. To je naravni limonin sok, brez dodatnega sladkorja in konzervansov. Z njim lahko pokapamo dunajske zrezke, pripravimo limonado ali pa ga uporabimo namesto limone v čaju. V prihodnje namerava Eta v novem pakiranju poslati v prodajo še ajvar, kečap in majonezo.

V tozdu Koprod so že pričeli s tretjo fazo rekonstrukcije proizvodnje

V minulem poletju krajane Zaloga in bližnje okolice prvič ni več vzemirjal smrad, ki je prejšnja leta prihajal iz Koteksa Tobusa — tozda Koprod. Občutljivi nosovi sicer včasih še zaznajo v zraku neprijetni vonj, vendar je smrad precej manjši kot v preteklosti. Do njega prihaja predvsem zato, ker potekata proizvodnja in gradnja novih objektov hkrati, tako da ne morejo vselej urediti odsesavanja vsega zraka v biofilter. Del proizvodnje so morali celo prenesti drugam. Vendar je zdaj že mogoče zanesljivo trditi, da je zaloški smrad ukročen. Trajalo pa bo najbrž še kar nekaj časa, da ljudje vseh neprijetnih vonjav ne bodo pripisovali Koprodu. Zgodilo se je že, da je bil ta tozd označen za krivca, čeprav je bil razlog smradu povsem drugje.

Že lani je bila v Koprodu končana prva faza rekonstrukcije proizvodnje; postavili so biofilter, ki prečisti usmrjeni zrak. Zdaj gre do kraja gradbena dela, načrtovana za drugo fazo; gre za čisti del proizvodnje, v katerem naj bi šaržni sistem zamenjali s kontinuiranim. Postavljajo pa tudi čistilno napravo za tehnološke odpadke. Nameščen je tudi že del tehnološke opreme. V začetku oktobra pa so pričeli graditi poslopje za vhodne surovine (nečisti del), kar je bilo predvideno v tretji fazi rekonstrukcije. Tako bo v prvih mesecih prihodnjega leta stekla poskusna proizvodnja v čistem delu, v začetku leta 1987 — če se bodo gradbinci držali obljubljenih rokov — pa v nečistem delu.

Hkrati z rekonstrukcijo pripravljajo v tozdu Koprod tudi nalozbo, s katero naj bi prispevali k varčevanju z energijo; zmanjšali naj bi namreč količino plina na enoto proizvoda. Kot je povedal pomočnik direktorja

Montaža kontinuirnih sušilnikov v čistem delu proizvodnje (Foto: D. J.)

Anton Klasinc, elaborat in vsi izračuni kažejo, da bi bil ta prihranek okoli 17 do 20 odstotkov. Investicija naj bi bila povrnjena približno v štirih letih. Obenem pa to pomeni tudi precejšen devizni prihranek. Nalozba, pri kateri bo glavni strošek toplotni transformator, ki bo odpadno toploto spreminjal v paro — izdelala ga bo nemška firma GEA v kooperaciji z japonskim podjetjem Kawasaki Heavy industries —, bo stala okoli 150 milijonov dinarjev.

DARJA JUVAN

● **NOVO V SCT**

Namesto delavcev vari robot

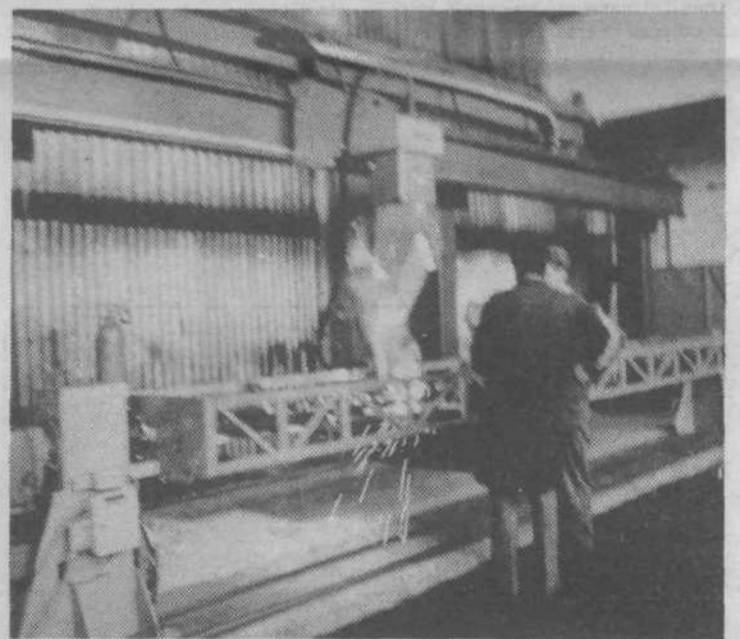
V tozdu Mehanični obrati na Kavčičevi cesti že nekaj časa poskusno obratuje računalniško vodeni stroj za avtomatski rezrez pločevine, imenovan robot za varjenje RT 280-6, ki ga je SCT kupil od avstrijskega podjetja IGM (Industriegerate und Maschinenfabrik). Ne gre za robota, ki bi bil po zunanosti ali po obnašanju kakorkoli podoben človeku, marveč za mehanizirano napravo, ki ima šest računalniško vodenih osi in je sposobna opravljati 16 gibov. Vari lahko zvare, dolge nekaj več kot deset metrov, in široke dva metra, predvsem pa je uporaben za opravljanje ponavljajočih se gibov.

Za nakup tega stroja so se v SCT odločili predvsem zato, da bi delavce zavarovali pred škodljivimi učinki varjenja, saj je to opravilo eno najbolj nevarnih v kovinsko predelovalni industriji. V šestih tozdih strojegradnje SCT je zaposlenih približno tisoč delavcev, kar polovica od njih pa jih ima na razne načine opraviti z varjenjem. Obenem pa robot prihrani kar precej časa (opravi delo treh do štirih delavcev), izdelki pa so enakomernje kakovosti. Z njim je mogoče variti vse dele iz proizvodnega programa strojegradnje SCT.

Za razliko od nekaterih drugih robotov se njihov programira kar v proizvodnji, ne v pisarni, pa tudi njegovo upravljanje je preprosto. Za varjenje ravnih zvarov potrebuje dve točki, za krivulje pa tri. Stroj ki je stal 2,7 milijonov šilingov, okoli 30 od-

stotkov delov zanj so naredili kar v SCT in tako prihranili precej deviz, je le začasno nameščen v tozdu Mehanični obrati v Ljubljani, sicer pa bo njegovo delovno mesto v obratu tega tozda v Murski Soboti.

DARJA JUVAN

Takšen je videti robot za varjenje (Foto: D. J.)

● **PREDSEDNIK OBČINSKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV MARTIN POGRAJC O AKTUALNIH NALOGAH SINDIKATA**

Uspehi kolektiva so tudi odraz dobrega dela osnovne organizacije

V prihodnjih mesecih je pred organizacijami zveze sindikatov obilica nalog. Vrstijo se občni zbori v osnovnih organizacijah, bližajo se skupščina občinske organizacije, republiški in zvezni sindikalni kongres, prihodnje leto pa skupščinske volitve. Hkrati z vsem tem pa se morajo v sindikatih ukvarjati tudi še z nekaterimi stalnimi in občasnimi nalogami, ki so pomembne za delovne ljudi in zato ne morejo mimo te organizacije. O tem, kaj se v teh dneh dogaja v sindikalnih organizacijah in s katerimi nalogami se bodo sindikalni delavci spoprijemali v prihodnjih dneh, smo se pogovarjali s predsednikom našega občinskega sveta zveze sindikatov Slovenije Martinom Pograjcem.

»Živahna aktivnost v sindikatu je odraz časa, ki ni naklonjen dolgozevnemu razpravljanju, ampak zahteva kar najhitrejšo reševanje problemov. Zavedati se moramo, da je sindikat družbenopolitična organizacija delavcev in delavskega razreda. Zato mora biti v prvih vrstah političnega delovanja. Pri ocenjevanju našega dela, naše učinkovitosti in produktivnosti pa ne moremo biti vedno zadovoljni. Vemo, da bi morali biti s svojim delom še bolj prisotni v osnovnih organizacijah zveze sindikatov, kjer se težave rojevajo. V bodoče bomo morali posvetiti še več pozornosti družbenopolitičnemu usposabljanju sindikalnih funkcionarjev v osnovnih organizacijah zveze sindikatov. To zahteva od nas dosedanja praksa, ki je potrdila pra-

vilo, da so v organizaciji združenega dela, kjer dobro dela sindikat, boljši medsebojni odnosi, boljša informiranost delavcev in boljše obvladovanje socialnega položaja članstva,« je že kar takoj na začetku ugotovil Martin Pograjc.

So pa tudi primeri, ko v osnovnih organizacijah ne prislunjejo razpoloženi delavci.

Osnovne organizacije sindikata in njihova vodstva ponekod niso pripravljene za odločnejsi spopad z nastalimi problemi, njihova odgovornost na probleme je zapoznena in premalo posega v globino vzrokov za nezadovoljstvo delavcev. Pojave nezadovoljstva ne zaznavajo tukaj in zato nanje tudi ne reagirajo pravočasno v smislu, da bi od organov upravljanja zahtevali samoupravno reše-

vanje, pojasnjevanje in dopolnilno informiranje.

V sindikatih vztrajamo pri tem, da v organizacijah združenega dela redno in natančno seznanjajo delavce s poslovanjem in tudi posledicami, ki jih povzročajo odstopanje od z letnimi in srednjeročnimi plani zastavljenih ciljev.

Stalna in že dalj časa aktualna naloga sindikatov je prizadevanje za nagrajevanje po delu in rezultatih dela. Kako se tega lotevamo v naši občini?

Nagrajevanje po delu in rezultatih dela je in ostaja strateška naloga v sindikatih ob upoštevanju dejstva, da je že prepogosto prisotna miselnost, ko govorimo o nagrajevanju po delu, da ni važno za delavca kaj dela, temveč kje dela. Premalo se zavedamo, da je to tudi eden bistvenih elementov uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Od zadnjega kongresa slovenskih sindikatov do danes se kot rdeča nit vleče priprava in sprejem samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki naj bi poenotili in uredili politiko nagrajevanja po delu. Od skupno 41 samoupravnih sporazumov dejavno-

sti jih je 35 sprejetih, od tega vseh 26 s področja gospodarskih dejavnosti. Po zadnjih podatkih je v naši občini 89 oziroma podpisalo samoupravne sporazume dejavnosti. Samoupravni sporazumi dejavnosti za področje družbenih dejavnosti pa so še v osnutku ali predlogu in o teh dokumentih potekajo v ozdih živahne razprave.

Občinski odbori sindikatov dejavnosti in svet za družbenoekonomske odnose in delitev dohodka pri občinskem svetu zveze sindikatov so bili akcijsko vpeti v aktivnosti pri podpisovanju samoupravnih sporazumov dejavnosti.

So v organizacijah združenega dela že uskladjili interne samoupravne akte s samoupravnimi sporazumi dejavnosti?

V večini gospodarskih organizacij so to že uredili, drugi pa bodo to storili predvidoma do konca letošnjega leta. V postopkih usklajevanja so se pojavljale tudi nejasnosti in odpori, kar je zahtevalo bolj poglobljene razprave med delavci. Pri tem so po-

membno vlogo odigrale strokovne službe in sindikalni funkcionarji v ozdih.

V skladu z letos sprejetim družbenim dogovorom o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SFRJ smo v SR Sloveniji oblikovali družbeni dogovor o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah pri planiranju pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka ter pri oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Svet za družbenoekonomske odnose in delitev dohodka pri občinskem svetu zveze sindikatov se je aktivno vključeval v obravnavo delovnega gradiva tega dogovora ter oblikoval in predlagal konkretne pripombe.

Navzlic doseženi stopnji sistemske enotnosti smo v sindikatih pred odgovornimi nalogami na področju dograjevanja sistema delitve po delu in rezultatih dela. Zaskrbiljoče je dejstvo, da v ozdih namenjajo vse manjši delež za osebne dohodke. Tako je v letu 1980 znašal delež neto osebnih dohodkov 28,6%, v letu 1984 pa 24,8%. Enak trend padanja je prisoten pri deležu za skupno in splošno porabo. V sindikatih se zavzemamo za to, da mora biti dohodek rezultat dela in ne rezultat monopola ali drugega izjemnega položaja na tržišču.

Kako pa v sindikatih potekajo priprave na občne zборе, sindikalne kongrese in skupščinske volitve?

Glede na delovni program za priprave na 11. kongres ZS Slovenije in 10. kongres ZS Jugoslavije morajo biti občni zbori osnovnih organizacij ZS in volilne seje sindikalnih konferenc, konference osnovnih organizacij ZS ter koordinacijskih odborov sindikata v sozidih izvedeni v oktobru in novembru. Z vsebinskimi pripravami smo pričeli že aprila, ko smo na posvetu s predsedniki IO OO ZS opredelili naloge in rokovnik. Istočasno je stekel postopek evidentiranja možnih kandidatov za občinski svet ZS in njegove organe ter za nosilce vodilnih funkcij v občinskem svetu ZS. Evidentiranje in priprave na občne zборе osnovnih organizacij ZS ter sama izvedba občnih zborov v veliki večini OO ZS potekajo s polno mero odgovornosti.

Zadovoljivo je tudi evidentiranje kandidatov za občinski svet ZS in njegove organe. Skupščina občinske organizacije ZS bo 13. decembra 1985, 11. kongres zveze sindikatov Slovenije bo marca prihodnjega leta, kjer bo dano težišče na uresničevanju socialističnega samoupravljanja v pogojih gospodarske stabilizacije; na človekovem ustvarjalnem delu kot pogoju nadaljnjega osvobodjanja dela in na usposobljenosti ZS za aktivnost v združenem delu in skupščinskem sistemu.

Pri pripravah na skupščinske volitve marca leta 1986 ugotavljamo, da v ozdih evidentiranja možnih kandidatov za skupščino SIS in ZZD poteka prepočasi, kar se odraža na dosedaj bistveno priznani številu evidentiranih možnih kandidatov. D. J.